

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. Sententia Thomistica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

13. *Fundamentum prædeterminationis est essentialis & physica dependentia omnis entis creati à causa prima,*
14. *Et causalitas physica cause primæ.*
15. *Certitudo prædeterminationis, & efficacia gratiæ.*
16. *Prioritas dignitatis & universalitatis non salvat dependentiam cause secundæ,*
17. *Neque decretum applicativum omnipotentis.*
18. *Prædeterminatio se habet per modum qualitatis fluentis.*
19. *Thomistica doctrina prædeterminationis toto calo distat à Calvinismo.*
20. *Concursus indifferens inutilis & implicatorius.*
21. *Exponitur objecta auctoritas S. Script.*
22. *Expenditur locus Jo. Damasceni ;*
23. *Et D. Augustini.*
24. *Ad objectas querelas Coroz aitarum respondetur.*
25. *Adversariorum replica eliditur.*
26. *Querelam istam jam D. Augustinus amovit.*
27. *Objecta quadam loca ex S. D.*
28. *Aut nihil probant, aut nobiscum contra Adversarios loquuntur.*
29. *Prædeterminatio non obstat divinis exhortationibus ;*
30. *Nec est causa desperationis.*
31. *Prædeterminatio uti est determinatio causalis, ita est causaliter, non voluntaria formaliter.*
32. *Insufficiencia concursus moralis ostenditur.*

S. I.

Sententia Thomistica.

1. *PRO* melius penetrando statum quæstionis scientiam, in quibus Thomistæ defensores prædeterminationum, cum Molinistis & Scientiæ mediæ assertoribus conveniant, in quibus discrepent. Conveniunt primò, quòd aliquod liberum decretum DEI circa nostras liberas actiones sit necessarium. Secundò, quòd operatio libera debeat aliquo modo dependere à causa prima. Tertio, quòd DEUS concurrat physice concursu simultaneo. Quartò, quòd ad bonam actionem voluntas à DEO moraliter præmoveatur. Quintò, quòd ipsa voluntas creata se determinet ad operandum. Hæc omnia certa sunt inter Catholicos D. D.

Discrepent autem primò, quòd Thomistæ divinis decretis tribuant intrinsecam & absolutam ex parte actus efficaciam, quâ independenter ab omni suppositione consensus, vel liberæ determinationis nostræ in scientia mediæ prævisæ, DEUS liberas nostras actiones prædefiniat. Quod negant scientiæ mediæ Patroni. Secundò quod illi velint ejusmodi efficaci decreto in tempore respondere efficacem executionem, seu motionem divinam, quæ non tantum simul cum voluntate operetur, sed eandem præterea efficaciter excitet ad operandum. Unde tertio docent, quòd ista motio sit verè realis & physica, naturâ prior quàm libera operatio: utpote causalitas cause primæ, ratione cuius operatio creata à primo agente dependet. Quam eâ de causâ quòd liberam voluntatis determinationem

prioritate naturæ præveniat, antiquo & minime novo nomine prædeterminationem appellant. Hæc autem omnia pro paradoxo libertatis humanæ impediuntur à Molinistis.

Ne porrò nescio quod spectrum sive monstrum tibi imagineris in physica præmotione seu prædeterminatione (tam gratosè nimirum aliquando prædeterminatio à suis impugnatoribus depingitur) en ! genuinam ipsius descriptionem. Est physica & realis motio, à solo DEO procedens, causa creata transeunter impressa, & prioritate naturæ precedens ipsius operationem, per quam causa creata efficaciter excitatur & applicatur ad operationem, conformiter sue naturæ eliciendam.

Dicitur primò, physica motio, ut distinguatur à motione tantum morali & objectiva, quæ tantum est propositio objecti ad modum consilii vel suasionis.

Dicitur secundò, à solo DEO procedens: quia est causalitas causæ primæ quæ talis, realiter ab actu voluntatis aut alterius causæ creatæ distincta ; unde differt à concursu simultaneo, qui non distinguitur ab operatione causæ creatæ, sed simul ab ipsa procedit. Dicitur tertio, transeunter impressa : ut significetur, illam non se habere per modum qualitatis & principii permanentis, sese tenentis ex parte actus primi, sed per modum virtuosæ motionis, quæ pro immediato termino respicit operationem & pertinet ad actum secundum. Dicitur quartò, prioritate naturæ procedens ; quia cum se teneat ex parte actus secundi, sitque ipsa applicatio virtutis activæ ad operandum, secundum temporis durationem semper cum ipsa operatione conjungitur. Dicitur quintò, causam creatam efficaciter applicans ; quo indicatur, quòd præmotio non det posse operari, sed illud supponat sitque unicum ipsius munus, ut causam, præcipuè liberam, reducat ad actum secundum operandi. Dicitur sexto, convenienter sua naturæ, nempe ad liberè operandum, si est causa libera ; (& tunc propriè vocatur prædeterminatio) ad necessario operandum, si est causa necessaria : prædeterminatio quippe nec dat nec tollit posse liberè operari. Non dat, quia supponit, & est posterior ipso posse: non tollit, quia ex se infert & causat actum convenientem naturæ liberæ, qualis est tantum actus elicitus cum indifferentia & potentia ad utrumlibet. His positis

CONCLUSIO. *Ad omnem actum liberum 3. essentialè requisitum est physica prædeterminatio.* Ita Schola Thomistica, & plurimi quos referunt & sequuntur Salmanticenses in p. 11. 3. d. 10. dub. 8. *Probatum primò S. Scripturæ & Conciliorum auctoritate. Nam Proverb. 21. dicitur: Cor regis in manu DEI, sicut divisiones aquarum, quocunque voluerit, verset illud. Ezech. 36. Spiritum meum ponam in medio vestri, & faciam, ut in præceptis meis ambuletis. &c. Philip. 2. DEUS est, qui operatur in nobis velle & perficere. Consilium Arausicanum Can. 9. Quoties, inquit, bona agimus, DEUS in nobis & nobiscum, ut operemur, operatur. Tridentinum contra Calvinum & Lutherum Sess. 6 can. 4. anathema dicit, si quis dixerit, liberum hominis arbitrium, à DEO*

DEO motum & excitatum, non posse dissentire se velit. Accedit auctoritas Catechismi Romani auctoritate ejusdem Concilij Tridentini editi, qui p. 1. de primo Symboli artic. ita habet. *Non solum autem universa, quae fiunt, providentia sua tuetur, atque administrat, verum etiam, quae moventur & agunt aliquid, intimè virtute ad motum atque actionem ita impellit, ut quamvis causarum secundarum efficientiam non impediat, praeveniat tamen: cum ejus occultissima vis ad singula pertingat, & quemadmodum Sapiens ait: Attingit à fine usque ad finem fortiter, & disponit omnia suaviter.*

4. Quarum auctoritatum omnium vis in tale argumentum contrahitur: Motio, quæ DEUS nostras voluntates efficaciter vertit & trahit quod voluerit, facit ut faciamus, operatur ut operemur, excitat & movet ad operationem infallibiliter consequentem, praeveniendo impellit ad actionem, est ipsa, quam tuemur, prædeterminatio physica; sed ejusmodi motionem adstruunt prædictæ auctoritates: ergo etiam adstruunt nostram physicam prædeterminationem. Major probatur. Hæc motio, de qua loquuntur Scriptura, & Concilia, nec est simultanea, nec moralis tantum: ergo est prævia & physica & consequentet ipsam prædeterminatio.

5. Primum membrum antecedentis probatur primò: quia simultaneus concursus non vertit & flectit voluntatem, sed potius ipse flectit ad voluntatis arbitrium, cum ideò DEUS cum hac numero & specie actione concurret; quia se voluntas ad illam determinavit, ut ex decursu amplius constabit: sed neque concursus simultaneus excitat, movet, impellit ad operandum, nec per illam DEUS operatur ut operemur, neque praevenit efficientiam causæ secundæ: siquidem iste concursus hanc operationem & efficientiam solummodo concomitatur, neque in recto ab ipsa operatione distinguitur, neque ipsam pro suo termino respicit: sicut, cum duo homines concursu simultaneo movent lapidem, non dicitur unus alterum impellere, ad movendum excitare, praevenire motionem, &c. sed tantummodo juvare.

Secundò. In illo sensu Concilium Arausicanum affirmat hanc motionem, in quo illa negabatur à Pelagianis & Semi-Pelagianis, contra quos agebatur. Rursus in hoc sensu Tridentinum affirmat, liberum arbitrium à DEO motum posse dissentire; in quo sensu Calvinus & Lutherus hoc ipsum negabant; quia illorum hæresin retundere Concilio propositum erat: sed neque Pelagiani negabant concursum simultaneum, ut probat *Alvar. L. 1. de auxil. disp. 1.* nec erat discrepatio cum Lutheranis & Calvinistis, an arbitrium posset resistere motioni concomitanti, quæ jam supponit ipsam operationem; & fatentibus Advers. à Calvinistis neque tunc neque modò deducitur in controversiam. Ergò Concilia tantum poterant prævia motionem intelligere, quippe à quâ fatale jugum libero arbitrio imponi isti hæretici calumniosè querebantur; in hoc quidem pares, quòd ex ista prævia motionem jacturam libertatis falsà sequelâ deducerent; in hoc imparcs, quòd Pelagiani & Semipelagiani

in gratiam liberi arbitrii mallent gratiam prævenientem examinare: Calvinistæ verò in gratiam efficacis præmotionis mallent arbitrii libertatem evertere.

Alterum membrum antecedentis probatur in primis hæc ipsa ratione: nam neque Pelagiani negabant motionem prævia moralem, quemadmodum patet ex verbis Pelagii à D. Augustino L. de gratia Christi c. 7. relatis. *Nos multiformi & ineffabili dono gratiæ celestis illuminat. Etc. 10. Revelatione sapientiæ in desiderium DEI sapientem suscitavit voluntatem.* Quod etiam ex hoc patet: quia Pelagiani & Semi-Pelagiani negabant illam motionem, quam existimabant inferre præjudicium libertati, & fatalem necessitatem inducere: sed hæc non est motio moralis, ut amini dubium est sed neque nostrorum temporum hæreticis venit in mentem, ut negarent, possibilem arbitrium resistere ejusmodi motioni, quæ in solo consilio, suavione & objecti propolitione consisteret. Secundò. Per motionem moralem non rectè dicitur DEUS habere in manu sua eum hominis, & quocumque voluerit, illud evertere, ergò debet intelligi motio physica. Antec. probatam ex D. Augustino quàm D. Th. Nam ille in I. de corr. & grat. affirmat, *DEUM magis habere in sua potestate voluntatis hominum, quàm ipsi suas: ergò non minus DEO competit potestas physicè movendi voluntatem ad actus liberos, quàm conveniat ipsi homini.* Ille in 3. contr. gen. c. 89. hunc eundem Scripturæ locum exponens: *hoc ipsum, inquit, quod Salomon dixit, cor Regis in manu DEI, &c. ostendit non solum divinam causalitatem ad potentiam voluntatis extendi, sed etiam ad actum ipsius.* Atqui physica DEI causalitas extenditur ad potentiam voluntatis: ergò juxta expositionem S. D. Salomon vul. physicam DEI causalitatem, h. e. motionem, influere in actum voluntatis.

§. II.

Auctoritas S. P. Augustini & D. Thomæ Aquinatis.

PROBatur assertio nostra secundò auctoritate S. P. Augustini lib. de grat. & lib. arb. c. 16. *Certum est, nos velle, cum volumus, sed ille facit, ut velimus bonum, de quo dictum est, quòd preparatur voluntas à Domino.* Et postea: *Certum est nos facere cum facimus, sed ille facit ut faciamus, præbendo vires efficacissimas voluntati, qui dicit: Faciam, ut in justificationibus meis ambulatis.* Sed per concursum simultaneum DEUS non facit ut faciamus, non facit ut velimus, non preparat voluntatem; per moralem etiam motionem non præbet vires efficacissimas, cum illa sit intrinsecè fallibilis, & impedibilis per voluntatem, neque infallibilitatem ex scientiæ media (ut aliunde suppono) habere possit. *Rufinus epist. 2. ad Simplicianum: Illud autem visio, quo modo dicitur, DEUM frustra misereri, nisi nos velimus; si enim DEUS miseretur, etiam volumus: ad eandem quippe DEI misericordiam pertinet, ut velimus; DEUS est enim qui operatur in nobis & velle & operari pro bonâ voluntate.* Atqui si per motionem moralem DEUS miseretur, non sequitur infallibiliter: Si DEUS miseretur,